

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid pueri religionis voto se possint obligare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

debitur. Servus autem quia in potestate dñi est neq. ad religionem se vnquam obligare valet, neque ad peregrinationem, neq. ad aliud per qd dñi obsequio subducatur, vt Doctores super cap. scriptura, extra, de vot. & vot. redempt. anno: ant. Ad tertium vero respondet S. Tho. quòd etsi plus sit facere, quam promittere, atque adeo religio si multa incòsultis prælatis facere queant, nihilominus non possunt firmiter absque eorum consensu vouere. Et ratio inquit, est, quia nullum est tempus exceptum in quo prælatus nõ possit eum circa aliquod officium occupare. Veruntamen hæc rationem Conradus loco citato non approbat. Arguit enim hoc non euincere, quin possit subditus aliqua vouere, quorum contraria non potest iubere prælatus, vt non mentiri, non male loqui, &c. At vero sanctus Thomas non intendit illam proportionem adæquata inducere. In contextu non que quæstionis causam reddiderat, cur subditus inconsulto prælato vouere non potest, nempe quia habet voluntatem illius arbitrio alligatam & eandem explicat in initio responsionis, scilicet quia religiosus subditus est prælato quantum ad suas operationes, secundum professionem regulæ. Alia autem subiuncta causa solum est particularis, respectu illorum operum, quorum contraria prælatus potest præcipere. Nam cum potestatem habeat quocunque tempore præcipiendi, libera esse debet subditi voluntas ad obtemperandum, & ideo vouere contra non potest. At vero neque de huiusmodi operibus tam euidenter hæc ratio rem conuincit, quam illa prius enarrata. Nam cauillari quis posset, dicens, quòd quamuis prælatus potestatem habeat quocunque temporis articulo occupare subditum, non inde euincitur, quòd possit eius vota irritare: sed hoc tantum, quòd non obstante voto debet ei contrarium iubere obedire. Sed nihilominus votum persistat firmum, obligans subditum secundum ipsum facere quandiu prælatus opus contrarium non præceperit. Itaque auctoritas prælatis extenditur ad impediendum aliquando executionem voti, non tamen ad irritandum votum. Attamen nihilominus est congruens ratio quòd si potest quoties libere executionem impedire, possit & votum tollere, quòd quadamtenus liberæ obe-

dientia obuiare videtur. Ad quartum denique respondetur, quòd etsi votum subditi sine consensu prælatis emissum non sit omnino firmum, nihilominus quia eius permissu mandari potest executioni, non peccat subditus vouendo, siue religio sus sit, siue uxor, siue filius. Ex quo uerbo colligitur votum statim esse obligatorium, si de materia sit non prohibita, licet a prælato pendulum. Secus, si sit prohibita. Sed neque tunc est peccatum vouere postquam sit sub conditione, si prælato placuerit: sicuti alterum cum conditione, nisi reueris.

ARTICVLVS II.

Utrum pueri religionis voto se possint obligari.

Secunda hominum conditio de quibus dubitabatur, an se possint voti iugo subdere, est puerorum. De quibus arguitur, quòd nulla se possint uouendi religione uincire: Ad firmitatem requiritur deliberatio: quæ cum absque rationis luce fieri nequeat, amentibus & furiosis non accidit, ac perinde religione uouendi excluduntur: pueris autem aut nullus affulget rationis radius, aut malignior atque exilior quam ut deliberare queant, ergo quidquid uouerint, cassum est. Secundo arguitur, id quòd fieri recte potest, nequit ab alio haberi irritum: uotum autem religionis quòd uel puer uel puella ante pubertatis annos susceperit, potest a parentibus retractari, ac perinde a tutore, ut 20. q. 2. c. puella. prospectum est ergo uidentur eiusmodi pueri ante legitimos eosdè annos non posse rite uouere. Tertio: Propterea religionem ingressis annus permititur probationis, ut maturo consilio pendant quid ferre ualeant humeri, hæc autem matuta perpensio non competit pueris, ergo non possunt legitime uouere: In contrarium est idem ipse citatus canon, puella, ubi admonetur uotum puellæ nisi intra annum apparentibus reuocetur, ualidum esse, quòd testimonium est ante fuisse rite factum. Nam quòd non rite sit etiam si non reuocetur, nunquam fit illa ratione solidum.

Ad quæstionem quatuor conclusionibus respondetur. Prima est: Si puer & puella an-

Ad 4.

Primus arg.

Secundus.

Tertius.

Ad 3. Obie. Coora. Solutio.

Ad 4. Præcipiat. Bil. Sibi. dem. a, que. am. est. alatis. ra. eius. i. quid.

Ad 5. Præcipiat. Bil. Sibi. dem. a, que. am. est. alatis. ra. eius. i. quid.

**Prima
conclu.**

la ante pubertatis annos non ea vitatur rationis luce, ut deliberare queant, nullo se voto possunt constringere. Ante probationem autem conclusionis recolare ex superioribus opus est alterum esse votum simplex, alterum vero solenne, quorum differentia est, quod solenne sola ecclesie auctoritate firmatur eo quod in benedictione aut consecratione, ad modum superius expolitum, secundum ecclesiastica decreta solidatur: votum autem simplex efficaciam non habet aliam, quam quae a deliberatione vouentis exurgit, qua se obligare intendit. Hec autem deliberatio duplici de causa, ut dictum est, infirmatur, ne robur habeat. Vno quidem modo ex defectu rationis, ut de furiosis & amentibus dictum est, dum suo paroxismo tenentur, altero vero modo ex eo, quod voluntatem habet alterius arbitrio colligatam. Ex priori ergo

**Secunda
conclu.**

Secunda conclusio: Si puer ante pubertatis annos munere rationis fruatur, potest quidem quantum in ipso est voto se obligare, sed nihilominus ex parentum arbitrio pender, aut eius qui pueri curam gerit, ut possit ab ipsis irritari. Probatur conclusio: Nam pueri ante legitimam aetatem in utroque memoratorum modo impediti sunt nempe & ob rationis defectum, & ob ligamen quo eorum voluntas sub iugo est parentum. At vero quia, etsi non crebro, tamen quandoque visu venit, se lux festina rationis ante consuetam aetatem aliquibus affulgeat, fiantque subinde doli capaces, idonei tunc sunt, ut rite possint quaeratur in se est vota edere, manet nihilominus impedimentum alterum puta dependentia ab aliena voluntate, cuius arbitrio irritari possunt. Tertia conclusio: Votum solenne nemo quantumcumque sit doli capax, ante pubertatis annos potest suscipere. Conclusio non alia indiget probatione, quam ecclesie auctoritate, nam sola est causa huius asserti, quae quidem masculis 14. annum praescripsit, foemellis vero 12. Quarta demum conclusio. Post annos pubertatis, quisque se potest religionis voto nihilominus solenni qui simplici, quantumvis parentibus reclamantibus, irritissime obligare. Hic primum omnium tres sunt discernendi aetatis

**Tertia
conclu.**

limites videlicet infantia, quae dicitur primo septennio, quo tempore infantes consentent nullo fungi rationis ductu, et quae adeo eorum vota nihil pendunt. Atque ad hoc tempus alludit prima conclusio. Mox sequitur pueritia, quae usque ad quatuordecimum annum maribus protenditur, ubi pubertas aduenit. Et illa aetate possunt pueri esse doli capaces, sed tamen durat tunc potestas parentum ad irritandum puerorum vota, etiam si sit personalia, puta religionis, ut habetur cap. non solum de reg. lib. 9. Foemellis autem praescribitur annus duodecimus, unde pubertas illis incipit, ut habetur citato cap. puella. 20. quest. 2. sed quantum ad vota realia, quibus scilicet res vouentur, aut sumptus, deinde subsequitur tertia aetas, puta adolescentia, quae dicitur pubertas, quo tempore adolescententes sunt sub cura parentum, ut de suis bonis sine eorum auctoritate dispendere nequeant: ut habetur, ff. de iur. de minor. 2. 5. annis. Hinc autem forsitan nos obiter interrogans interpellet, cur puellis minus sit tempus ante pubertatem praescriptum, quam maribus? Nam cum femine leuiores sint iudicii & prudentiae, contrarium videbatur ratio flagitare, nempe ut longius eis poneretur ad consultandum tempus. Respondetur forsitan in causa fuisse, quod in feminis accelerantur festinat rationis usus, fructus enim quo excellentioris sunt naturae ferius maturescunt. Sed tamen legitima causa fuit, quod in viro qui praesse debet uxori, praestantior requiritur prudentia quam foeminis, quibus gubernatio familiae non adeo incumbit, praestantior enim sapientia requiritur ad gubernandum, quam ad obediendum. Hic vero admonito opus est, quod puer qui ante pubertatem non habet rationis usum, vouere nequeat, non est tantum intelligendum ante septennium. Nam etiam undecimo anno, & puer tertio decimo, qui illo caret, eadem ratione prohibetur. Et vice versa iuxta tenorem secundae conclusionis, si ante septennium eundem haberet usum, quod quidem prudentum discerniculo perpendendum est, obligare se posset voto, nisi parentes tenuerent. Illi ergo a notum limites designatur secundum praesumptionem iuris, atque adeo quando rescit dubia, ex illis sumendum est iudicium.

**Quarta
conclu.**

Tres limites g-
tatis.

SOTO
de Iustitia
Legibus
DIII
13

Dubita-

Sed est hic præterea notandum, quod quando ante legitimū tempus pubertatis quis emi sit votum, etiam si sit religionis, quod post modum neque irritatum fuit, neque legitime maiestate iterato confirmatum, tunc vi ille secundum conscientiam reus voti iudicetur, nō sufficit quæcunque opinio, tunc habuisse vsum rationis, quando iouit, sed requiritur rem esse adeo certam, & competentem, vt nulla aut tenuissima apud viros prudentes reliqua fiat dubitatio contrariæ opinionis. Monitum hoc pro captu meo hic ob id appendi, quod vulgo existimatur, dum res est dubia, potius esse in fauorem voti iudicium ferendum nempe obligare crediderim nanque profus contrarium, nam cum iure eiusmodi puer præsumatur non habuisse vsum rationis, non est in contrarium adigendus nisi luculenter id ratio vicerit. Melior siquidem est possidentis conditio & hominem manere liberum, ceterum manere in sua possessione. Immo hoc semper arbitratum sum in fauorem voti facere, ac potissimum religionis quippe quod cum res sit grauis momenti, nemo debet, in illam nisi ratione cogente obrutū. Et confirmatur: Quia nemo ante illud legitimū tempus tenetur ecclesiasticis legibus puta sacramentorum, aut ieiuniorum, nō ergo est cur tenetur voto quod ex sua natura voluntate pender, nisi plane constet esse doli capacem. Ex his sic dispositis ætatū limitibus, colligitur tam cōuenientia, quā discrimen inter votum personale & reale. Personale enim est, quod ad personam attinet, vt est religionis, orationis, aut ieiunij, reale vero, quod pertinet ad res, puta ubi sumptus requiruntur. Ambo ergo in hoc conueniunt, quod ante rationis vsum neutrum, potest emitti, illo tamen præsentē vtrumque simplex. Nam solenne religionis, nō est nisi post quartumdecimum annum. Rursus conueniunt, quod ante pubertatis annos, nempe ante quartum decimum in puero, & duodecimum in puella, vtrumque potest a patribus vel tutoribus irritari, etiam si sit religionis, quo irritato, nulla eius obligatio in perpetuum resurgit. Differunt tamen, quod votum personale post quartumdecimum irritari non potest. Et ratio est, quia iam puer habet rationis vsum, vt suam obliget personam, votum autem reale vique ad vigesimum quintum irritari potest. Circa prius autem ho-

rum membrorum forsan quis dubitet, an de omni personali voto sit intelligendum. Nempe si puer anno 15, voueat ieiunium aut quotidianam orationem, vtrum perinde ac si esset religionis nullatenus irritari possit. Est enim a parte affirmatiua argumentum, quoniam canones irritationem non prohibent, nisi voti religionis, quod in eius fauorem videtur factum. Neque S. Thom. in 4 de alio voto loquitur. Item si vxor similia ederet personalia vota, possent a viro irritari & pariter prælatus omne votum subditi, sed tantam habet potestatem pater in filium, quantum vir in vxorem, ergo & hæc valet cessare pater in filio qui nondum vigesimum quintum annum attingit. In contrarium est quod ratio quæ cōuincit religionis votum tunc araris irritare non posse, est, quod iam tunc est plenus rationis vsum, quæ quidem ratio idem conuincit de quocunque alio personali. Quare non facile credam illam exceptionem esse factam in fauorem religionis, immo est declaratio naturalis iuris. Et ideo cum illud quod obseruatum difficilius est, maioremque exigens deliberationem irritari vetatur, consequens apparet, minor a minus irritari posse.

Igitur libentius negatiue ad quæstionē responderem, videlicet nullum personale votum filij pubertatem ingressi posse a patre irritari. Nam Doctores idem iudicium de omni personali præferunt. Neque simile est de vxore, quoniam illa non prohibetur vouere propter rationis defectum, sed propter subiectionem ad virum qui omne eius votum irritare potest, sicuti prælatus omne votum subditi, filius autem post pubertatem quo liberatus usum non vique adeo subditur patri, sed duntaxat in dispensatione honorum. Et ideo in tali casu non aliud quam dispensationis remedium suppetit. Quod si quis contrarium esse fuerit, probatiorem rationem excogitet. Contra tertiam deinde conclusionem quæ negatum est votum solenne ante quatuordecim annos validū esse, arguitur. Matrimonium eorū qui sunt doli capaces tenet vt docemur, ea de illis de sponsalibus. Ergo & votum valere debere, siquidem maioribus priuilegijs foueri debeat quam matrimonium. Adde quod et ordo sacer, quodq. præcedenti dicebamus, si quis ante legitimū tempus illi iniicitur, tenet. Cui quidem

Dubitatio. Rō dubitandi.

S. Tho.

Solutio.

Argum. contra tertiam conclusionem.

dem ordini annexum est castitatis votum, ergo non est cur non valeat solemnne votum. Neque satis est respondere sic ecclesie placuisse, nam cum spiritu sancto regatur, nihil temere constituit. Quamvis ergo cuiusmodi rationem decreti. Respondetur, quod sacramenta non subsunt ecclesie iudicio ut secundum essentiam mutentur, & ideo ubi competens subsistat materia, non potest illa sacramenta irritare. Vñ cum vir & femina libere consentientes possint iure nature se matrimonio coniungere, fit ut si malitia aetatem suppleat, nempe si non modo rationis lux utrique præfulgeat, verum & femina idonea sit viro, atque ipse possit matrimonium consummare nõ potuit ecclesia tale irritare matrimonium postquam illic sacramentum perficitur. Et similis parque est de ordinis sacramento ratio.

Solutio.

omnino

Scrupulus.

Attamen quoniam religio non est sacramentum, potest eadem ecclesia solemnne religionis votum irritare, idque adeo consuetissime ante quartum decimum annum cassatum duxit. Quod si iustus interroget, an saltem tale votum religionis existimandum esset pro simplici, apparet nanque sic esse, quoniam cum ecclesia solam solemnitatem denegerit, videtur ille in quantum potuit obligatus remanere, puta voto simplici. Simile enim habetur cap. quidam, & cap. placet, de cõuersi coniuga. Coniunx enim qui altero reclamante abstractus est a religione, quamuis a voto solemnne absolutus censetur ligatus tamen manet ne altero defuncto ad secundas transeat nuptias, quia obligatus est carnis debitum non petere. Nihilominus nõ obstante argumenti similitudine, quæ nõ nulla est, crediderim impræsentiarum rem secus habere, nempe ante quartum decimum quis fecit solemnne votum, qui nunquam simplex aliud neque ante nec post egerit, nullo ligari, neque simplicis voti sine, quandoquidem uorum illud irritum per ecclesiam habetur ut habetur capit. non solum. de uot. lib. 6. Neque simile est de coniuge, nam in voto solenni coniugis includuntur tanquam duæ partes, & non reddere debitum, & non petere, & ideo licet ab altero coniuge sub cuius est potestate impediatur eius voluntas respectu prioris, superstes nihilominus sit ei potestas obligandi se respectu posteriori. Ille autem qui ante aetatem solemnner uouerit,

Solutio.

non impeditur quia a ligatam habet alteri voluntatem, sed propter aetatis defectum, & ideo ubi simpliciter irritatum est solemnne votum religionis, non est cur virtutum simplicis retineat. Postremum denique dubium est quod superiori articulo tenuimus, nempe utrum si pater uotum filii dicit sub sua est potestate non irritat, integrum sibi sit, postquam emancipatus est, idem eius votum irritare, quod dum sub sua erat cura emiserat. Exempli gratia. Pater tertio decimo anno votum fecit simplex religionis, quod neque pater ante quartum decimum irritauit, neque filius ipse postea amplius confirmauit, in decimo autem quinto anno, uoti eundem filium petentem, utrum facultas tunc perderet in parte illud cassandi, quandoquidem si tunc uouisset, certum est non posse. Pariter votum reale ante vigesimum quintum annum emissum a filio, utrum postquam eodem elapso tempore emancipatus est filius, possit a patre irritari. Profecto res est dubia, gratius tamen in parte negatiuam inclinarem, nam etsi tempore emissi uoti pater irritare illud poterat, eadem ei potestas non perstat nisi usque ad præfixum lege tempus. Quare si illa intra idem tempus non fungitur, postea non valet illam exequi. Idque a simili confirmatur. Nam si seruus dum erat sub alterius domino uotum emisit, quod nunquam dominus irritauit, postea libertus non potest ad dominium recurrere qui illud irritet. Neque irritatio teneret.

Ad primum igitur argumentum respondetur, solum concludere pueros quibus nondum rationis usus illuxit nequaquam uouere possent, ut prima asseruit conclusio. Ad secundum negatur prior præmissa. Enimvero quamuis in potestate sit patris liberorum uota infesta reddere, nihil tamen obstat quominus uouere possint, nam intelligitur negatiua conditio, nisi a patre uel tutore irritetur. Quare quando non irritatur, tenetur filius, ut de religioso diximus, illud exequi. Tertium denique de uoto solenni currit, quod iam dictum est ante annos pubertatis suscipi non posse.

QVA